

Enhet på goda grunder

Samling och förening på Guds initiativ

Vi följer upp en artikel i *Begrunda* nr 2-2010 (s. 4-11) om kärleken mellan kristna av Thomas Nilsson med att peka på den kristna plikten att verka för även en synlig enhet och enighet mellan kristna ur alla folk som utgör Kristi kropp – liksom förutsättningarna för att det ska kunna ske.

ÖVERGRIPANDE BIBELPERSPEKTIV

Splittringens historia börjar med Ormens inträde på världsscenen. Ormen kallas i NT för diabolos, den som kastar omkring, splittrar. Han börjar med att slå sönder människornas tillit till Gud och deras förtroende för Guds ord och lockar dem till olydnad mot Guds goda vilja. Därmed bryts den fridens ordning som kännetecknade Guds goda skaparverk (1 Kor. 14:33). Synden leder till främlingskap i förhållande till Gud och motstånd mot honom. Den driver också människorna bort från varandra. Det blir synligt redan i berättelsen om syndafallet och accentueras sedan alltmer i livet utanför Eden. Vi läser om Kains brodermord, om Lemeks starka hämndbegär. Avund, självhävdelse och ohämmad konkurrens har såetts in i Guds goda skapelse. Söndrande och splittrande tendenser verkar mitt i det goda och uppbyggliga. När de nedbrytande krafterna när ett visst mått ingriper Gud. Han sätter en gräns och dömer det onda genom den stora floden och börjar sedan på nytt med mänskligheten utifrån Noa. Men det onda finns kvar. Vid Babel enas de många folken om ett gemensamt projekt. Drivkraften är

människornas vilja att förhärliga sig själva, ”göra sig ett namn”. Man har högtflygande planer. Tillsammans ska man bygga en värld och ett lyckorike. Gud har ingen plats i detta bygge. Man ska klara sig på egen hand – vara sin egen gud. Skapelsens och historiens Gud dömer denna gång människorna till språkförbistring. Ett effektivt sätt att fördröja mänsklighetens storstilade projekt och skapa tidsrum för det Gud nu ska börja bygga.

NÅGOT NYTT BÖRJAR ta form genom utkörelsen av Abraham. En man och en familj blir början till något nytt i den splittrade världen. Ett litet frö börjar växa. Ett gudomligt verk startas i det lilla. Gud vill göra väl, han vill förvandla och välsigna. I all stillhet och enkelhet börjar Guds plan ta form. Det sker mitt i en värld drabbad av det onda och det sker därför inte utan kamp. Genom historien bevaras Abrahams släkt och Israels folk. Det blir så småningom ett rike under en kung, det splittras tyvärr i två delar efter kung Salomo. Det Gud bygger är ständigt hotat av starka makter utanför folket och inne i folket. Ibland talas det om att bara en liten rest finns kvar som den viktigaste plattformen för Guds handlande. Historiens stormar skakar det lilla folket, de sprids och skingras ut över världen, men hålls samtidigt ändå samman på ett märkligt sätt. Gudsordet och messiaslöftet håller ihop folket. Profeterna talar om en framtida samling om-

*”Jesus skulle dö ... också för att samla och förena Guds kringspri-
da barn.”*

*Joh.
10:51-52*

kring den ende som kan samla, förena och skapa bestående frid och fred (Jes. 2:2, Sef. 3:9).

SÅ FÖDS DEN UTLOVADE in i den av synd splittrade världen. Han samlar en till urvalet både brokig och oväntad skara omkring sin person – ett nytt folk ur det gamla. Hans framträdande är sådant att den etablerade ledningen i det lilla gudsfolket alltmer vänder sig emot honom och till slut målar fram honom som en säkerhetsrisk. Om han som tidigare messiasaspiranter gör uppror och tvingar fram den romerska ockupationsmaktens ingripande, kommer det att få förödande konsekvenser för hela folket. Det är bättre, säger realpolitikern Kaifas, "att *en* man dör i folkets ställe än att hela folket går under". Detta är enligt evangelisten en profetisk förutsägelse om innebörden i Jesu död: "Jesus skulle dö för folket. Ja, han skulle inte bara dö för folket utan också för att samla och förena Guds kringspredda barn" (Joh. 11:50-52).

KORSET ÄR GUDS MOTDRAG. Synden splittar, den driver människorna bort från Gud och från varandra. Jesus Kristus kommer för att söka upp, samla och förena. Hans död är förutsättningen för detta. Den knyter på nytt ihop mänskligheten med Gud och människorna med varandra. Korset är Guds svar på människornas uppror, hans famn öppnad mot en vilse mänsklighet. Det är grundvalen för Guds nyskapelseverk. En inbjudan och kallelse till en söndrad mänsklighet att böja sig under den ende som kan samla och leda den. Han som har den barmhärtighet, kärlek och kraft som förmår skapa en gemenskap och enhet som håller, och som kan leda dem till det mål som människan som individ och mänskligheten som helhet är menade för.

PAULUS ANVÄNDER BEGREPPET FÖRSONING för denna verklighet och utlägger den i 2 Kor. 5:14-21. Alla är lika vilсна och bortkomna från Gud genom synden, alla erbjuds frälsningens gåva helt gratis. Försoning innebär att det som

hindrar gemenskapen tas bort så att de som splittrats förs samman, gemenskapen blir hel och fiender blir vänner igen. På pingstdagen tar denna nya gemenskap form. Den spränger alla barriärer mellan människor. Den byggs tvärs igenom allt som annars tenderar att skilja dem åt. "Här är inte jude eller grek, slav eller fri, man och kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus" (Gal. 3:28). Apostlagärningarna visar hur detta kommer i funktion som en uppfyllelse av löftet: "Jag skall ge dem alla ett och samma hjärta och lära dem en och samma väg så att de alltid fruktar mig" (Jer. 32:39). Så ser vi början till förverkligandet av Guds beslut att "genom honom försona allt med sig, sedan han skapat frid i kraft av blodet på hans kors" (Kol. 1:20).

EN STRÅLANDE FRAMTIDSVISION möter oss i Uppenbarelseboken: "en stor skara som ingen kunde räkna, av alla folkslag och stammar och länder och språk. De stod inför tronen och inför Lammet, klädda i vita kläder och med palmblad i händerna. Och de ropade med hög röst: 'Frälsningen tillhör vår Gud, honom som sitter på tronen, och Lammet'" (Upp. 7:9 f.). Johannes ser det fullkomnade gudsriket, en förhärliagd mänsklighet, samlad med Gud och Lammet som ett givet centrum. I fullkomlig frihet och glädje, tillbedjan och lovsång. En stor skara med hela universums rikedom i sig. Här finns de nu samlade och enade. En väldig kör med en mångfald av folk, språk och individuella röster. Olika men enade under en och samma vilja. Var och en helt sig själv och samtidigt helt enade under Guds goda och sammanhållande vilja. Samklang, underbar harmoni. Enhet i mångfald.

ENHET I SANNINGEN – JOH. 17 KAP.

I sitt liv och sin gärning uppenbarade Jesus den osynlige Guden i världen och gjorde det möjligt att lära känna honom. "Jag har uppenbart ditt namn" (Joh. 17:6). Denna gudsuppenbarelse överlämnade Jesus till de tolv, "de ord

Den enhet som finns mellan Fadern och Sonen, finns nu också mellan Jesus och hans lärjungar.

som du har gett mig har jag gett dem, och de har tagit emot dem och har verkligen förstått att jag har utgått från dig, och de tror att du har sänt mig” (Joh. 17:8). Evangeliet är Guds ord genom Jesus Kristus till mänskligheten, det är uppenbarelse av Guds namn och av hans gudomliga väsen och vilja. Detta ord har nu Jesus överlämnat åt sina lärjungar. De ska bevara det och förkunna det så att nya människor kan lära känna Gud.

DET FINNS EN FRÄLSANDE SANNING, ett budskap från Gud och om Gud. Jesu lärjungar är bärare av detta och Jesus ber i sin översteprästerliga förbön om Faderns beskydd över dem. Jesus fick möta motstånd och hat från den värld han sänts till. Detsamma ska lärjungarna få erfa när de härefter ska bära ut budskapet om Guds kärlek till världen. De behöver gudomligt beskydd för det onda. Sanningen är nämligen illa tåld i den fallen värld, den behöver övervinna människors motstånd för att bli dem till frälsning. Men det finns en frälsande kraft och en överbevisande makt i Sanningen. I evangeliets ord bor och verkar Guds Ande.

SÅ SKA KYRKAN LEVA OCH BÄRAS VIDARE till nya folk och generationer. Evangeliet ska visa sin egen inneboende makt och övertygande kraft (1 Tess. 2:13). Jesus ser för sin inre blick sitt verk, den frälsning och gudsuppenbarelse som han kommit med, bäras vidare ut i världen och genom historien. Och han ber för sin kyrka i Joh. 17:21-23:

”Jag ber att de alla skall vara ett, och att såsom du, Fader, är i mig och jag i dig, också de skall vara i oss, för att världen skall tro att du har sänt mig. Och den härlighet som du har gett mig har jag gett dem, för att de skall vara ett, liksom vi är ett: jag i dem och du i mig, för att de skall vara fullkomligt förenade till ett. Då skall världen förstå att du har sänt mig och har älskat dem så som du har älskat mig.”

Jesus är Sonen som är ett med Fadern, sänd med frälsning och evigt liv till världen. De

som tror och tar emot, de inkorporeras i den Treeniges eviga gemenskap. Jesus tog emot sina lärjungar, han tog dem in i sig, in i sin kropp och försonade dem med Gud, helgade dem i sanningen. De är nu indragna i hans liv och verk och genom honom inneslutna i den heliga Treenighetens liv. Jesus ber Fadern att bevara och alltmer fullkomna dem i den gemenskapen. Så att världen förstår att dessa lärjungar är den gudomliga kärlekens utvalda redskap. Och tar emot det budskap de bär fram som ett ord från Fadern och Sonen.

DEN ENHET JESUS TALAR OM är den han har dragit in sina lärjungar i genom det han har gjort i världen. Den enhet som finns mellan Fadern och Sonen, finns nu också mellan Jesus och hans lärjungar. De har fötts in i den heliga Treenighetens gemenskap genom den helige Ande. Enheten finns i tron på Jesu person och gärning, i tron på hans undervisning. Den är en delaktighet i hans liv – ett verkligt mysterium. Detta har hans lärjungar tagit emot. Det är inte något de förfogar över och kan omforma. Deras uppgift är att bevara det Jesus kommit med, låta evangeliet vara i verksamhet så att det kan visa sin inneboende kraft. Genom tron på Jesus hör vi samman med honom och därmed också med hans himmelske Fader. Vi hör även samman med alla andra som tror på Jesus som den enda vägen till Fadern. Och det är alldeles tydligt att Jesus är ytterst angelägen om att vi ska vara medvetna om denna enhet: ”jag i dem och du i mig, för att de skall vara fullkomligt förenade till ett”.

ENHET I SANNINGEN – EF. 4 KAP.

Efesierbrevet handlar i högsta grad om Kristi kyrka och talar tydligt och starkt om den kristna enheten. Den gemenskap som Jesus öppnat för sina lärjungar och i sin översteprästerliga förbön ber Fadern om att bevara dem i, den kallar Paulus här för Andens enhet och han förmanar de kristna att vara ivriga att bevara den.

PAULUS BESKRIVER FÖRST DEN FRÄLSNINGS-PLAN som Gud beslutat av evighet och som går ut på att ”i Kristus sammanfatta allt i himlen och på jorden” (Ef. 1:10). Indragna och delaktiga i denna frälsning blir vi genom ”tro på det sanna budskapet, evangeliet om er frälsning” (1:13). På det sättet räddas vi ur syndens och dödens sammanhang, ur slaveriet under tillvarons onda makter och blir gjorda ”levande tillsammans med Kristus”. ”Av nåden är ni frälsta genom tron, inte av er själva, Guds gåva är det.” ”Ty hans verk är vi, skapade i Kristus Jesus till goda gärningar, som Gud har förberett, så att vi skall vandra i dem” (2:5, 8, 10). Alla var vi lika fallna och bortkomna. Alla är vi frälsta av oförtjänt nåd och indragna i den Treeniges gemenskap och kallade att leva i det Gud förberett. Kristi inkarnation och försöningsverk innebär att han tagit bort allt som stänger oss ute från Gud och så skapat ”en enda ny människa” (2:15).

GENOM TRON ÄR VI EN ENDA NY MÄNNISKA – Kristi kropp, och av nåd delaktiga i samma kropps liv. Vi har ”tillträde till Fadern,” ... ”är medborgare tillsammans med de heliga och tillhör Guds familj. Ni är uppbyggda på apostlarnas och profeternas grund, där hörnstenen är Kristus Jesus själv” ... ”och växer upp till ett heligt tempel i Herren” (2:18-21). Lägga märke till de starka uttrycken för samhörighet, gemenskap och enhet: en enda ny människa, medborgare i samma rike, ett heligt tempel byggt på samma grund och tillhör Guds familj. I påföljande kapitel ber Paulus om att vi ska föras till en djupare och fullständigare förståelse av frälsningens innebörd och rotas och grundas allt fastare i Kristi kärlek.

DÄREFTER KOMMER MANINGEN TILL ATT LEVA I ÖVERENSSTÄMMELSE med det vi fått. Att vara ”ivriga att bevara Andens enhet”. Enheten finns alltså redan, den hör samman med budskapet vi fått höra och det nya liv vi tagit emot. Den enheten får inte förskingras utan

ska bevaras med uppriktig iver. ”Var ivriga att bevara Andens enhet genom fridens band: en kropp och en Ande, liksom ni kallades till ett hopp, det som tillhör er kallelse, en Herre, en tro, ett dop, en Gud som är allas Fader, han som är över alla, genom alla och i alla” (4:3-6). Sju gånger möter vi ordet en/ett och det blir tydligt att enheten kommer ur den heliga Treenigheten.

DET NYA LIVET SPRINGER FRAM UR DEN HELIGA TREENIGHETENS LIV. Vi är genom tron infogade i en hemlighetsfull gemenskap med Gud själv – *unio mystica*.¹ Han har själv kallat och utvalt oss. Han har sammanfört oss till en kropp i Kristus. Alla sanna kristna hör samman, inte genom eget val utan genom Guds utkorelse. Vi har alltså inte valt våra syskon i tron, men Gud har valt oss alla och nu hör vi ihop med varandra på ett oupplösligt sätt och ska därför vara ivriga att bevara enheten som Anden skapat.

ENHETEN ÄR EN FÖLJD AV TRON PÅ KRISTUS, av evangeliets glada budskap och undervisningen om den Gud som i sin Son ordnat frälsningens oförtjänta gåva och genom sin Ande fött oss till liv. Åt var och en av oss har den inkarnerade Herren som uppfyller hela skapelsen, utmätt gåvor och inrättat tjänster. Paulus räknar upp några som främst har med det kristna budskapet att göra. De gäller överlämnandet, undervisningen, tillämpningen, försvaret och spridningen av den kristna läran. De är exempel på tjänster som ska utrusta de kristna så att var och en kan finna sin plats i helheten och där tjäna de andra med glädje och själv i sin tur med tacksamhet ta emot deras tjänst. Målet är ”att vi alla när fram till enheten i tron och kunskapen om Guds Son” (4:13). *Det handlar om tillväxt i det vi redan har,* om en mognad där vi blir alltmer uppfyllda av Kristus och tagna i anspråk av honom. På så vis växer de som är unga i tron upp och kan nå en fasthet och stabilitet. Den oerfarna tron kan

*Kristus
inkarnerad,
korsets nöd-
vändighet
på grund av
synden och
Bibeln som
Guds ord och
löfte, här
finns kristen-
domens
bärande
grund.*

bli en beprövad tro som håller för påfrestningar. Den kristna församlingen är en gemenskap där man får hjälpa, bära och stödja varandra. En gemenskap i Gud, där vi böjer oss under honom, tar emot hans hjälp genom våra syskon i tron och där vi är medvetna om att han lever i oss. Han som är "över alla, genom alla och i alla"(4:6).

KÄRLEK OCH SANNING HÖR IHOP. Vi uppmanas att "i kärlek hålla fast vid sanningen" (4:15). Vår uppgift är att hålla oss till den sanning vi tagit emot och insett. Den ska komma till uttryck i våra liv, i ord och handlingar. Vår uppgift är också att kämpa för sanningen i den rätta andan och med de rätta vapnen, så att människor lär känna Kristus och kan dras in i den gemenskap han öppnat.

ATT VÄXA UTIFRÅN TRONS GRUNDER

Kristen tro bygger på den uppenbarelse i historien som Jesus Kristus gett oss. Han är Guds Ord till oss. Kristen tro är tro på Sanningen och inte på något flummigt, oklart eller något som man kan forma efter eget tycke. "Jag har gett dem ditt ord", säger Jesus i bön till sin himmelske Fader (Joh. 17:14). Det gäller att troget hålla fast vid sanningen sådan den uppenbarats för oss. Det är på det sättet vi "i allt växer upp till honom som är huvudet, nämligen Kristus" (Ef. 4:15) och kommer allt närmare varandra och så "når fram till enheten i tron och i kunskapen om Guds Son" (Ef. 4:13).

GUDS INSPIRERADE ORD är helt avgörande. Det är genom det vi blir frälsta, genom det vi får näring för vårt andliga liv och växer till på det sätt som Gud vill. Guds ord måste få vägleda, tillrättavisa, fostra, upprätta och trösta för att "gudsmänniskan skall bli fullt färdig, väl rustad för varje god gärning" (2 Tim. 3:16 f.). Gud utför sitt verk i oss genom sitt ord. Det är ett faktum vi ödmjukt måste böja oss för. Bara Gud kan göra oss kristna. Bara han

kan föda nytt liv och sedan ge växt och mognad i detta liv. Han gör det genom sitt ord. När kyrkan växer numerärt sker det genom Ordets kraft. Men Ordets kraft visar sig också när Kristus själv tar gestalt i de kristnas liv, det är den drivande kraften i helgelsen.

DET FINNS SÅDANT SOM ÄR BÄRANDE OCH CENTRALT i kristen tro. Paulus skriver: "Jag meddelade er det allra viktigaste, vad jag själv hade tagit emot, att Kristus dog för våra synder enligt Skrifterna, att han blev begravd, att han uppstod på tredje dagen enligt Skrifterna, och att han visade sig för Kefas och sedan för de tolv" (1 Kor. 15:3-5). Det allra viktigaste är att Kristus dog för våra synder, att han blev begravd och att han uppstod på tredje dagen och att dessa verkliga och historiska händelser innebär uppfyllelse av Guds löften i de heliga Skrifterna. Det är kring detta centrum allt i kristen tro rör sig. Kristus inkarnerad, korsets nödvändighet på grund av synden och Bibeln som Guds ord och löfte, här finns kristendomens bärande grund.

I DET MAN KALLADE TRONS ELLER SANNINGENS REGEL samlade man i tiden efter apostlarna upp det elementära i kristen tro. Denna regel ligger till grund för våra trosbekännelser. Både den apostoliska och den nicenska trosbekännelsen lägger tyngdpunkten på Kristi gärning i historien. Samtidigt gör de klart att denna frälsande gärning står i samband med hela den gudomliga treenigheten, har sin bakgrund i skapelsen och sin fortsättning i Andens verk genom kyrkan.

"FÖR KYRKANS SANNA ENHET ÄR DET NOG att vara ense i fråga om evangeliets lära och förvaltningen av sakramenten", säger Artikel VII i den *Augsburgska bekännelsen* som är det grundläggande evangelisk-lutherska lärodokumentet. Genom dessa nådemedel skapar nämligen Guds Ande den rättfärdiggörande tron på Kristi en gång för alla fullbordade offer. Det är enligt samma Artikel däremot "icke nödvän-

digt, att nedärvda människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt äro lika”. Seder, traditioner och kyrkkoordinering är med andra ord av underordnad betydelse.

ETT ANNAT FÖRSÖK ATT SUMMERA DET VIKTIGASTE med tydligt fokus på synd och nåd, gör den engelske förkunnaren D. M. Lloyd-Jones i sin bok *Den kristna enbetens grund*:

- Människan är hjälplöst och hopplöst förlorad på grund av synden.
- Jesus, Guds Son frälser oss genom sitt fullkomliga liv, sin lydnad för lagen och genom sin död, som var en följd av att han bar vår skuld och led vårt straff, det som Guds lag utmätt.
- Denna frälsning får vi del av genom tron alena, helt utan våra gärningar och meriter.
- Den blir vår som ett resultat av att Gud kallar oss till den genom sin helige Ande. Människans hjälplöshet i synden, Guds frälsande insats genom Jesus, som räcks oss som en oförtjänt gåva och blir vår genom den tro som Anden verkar.

DET ÄR ALLSÅ VIKTIGT ATT INSE att det finns sådant som är grundläggande och centralt och som ger tydligt och meningsfullt innehåll åt ordet kristen. Det är sådant som bygger på apostlarnas och profeternas grund, uppenbarats av Kristus och nedlagts i Bibelns heliga skrifter. De som bygger på den grunden har förutsättning att växa i förståelse och fördjupas ”i nåd och kunskap om vår Herre och Frälsare” (2 Petr. 3:18).

Vi kan sakna klarhet i en del frågor, vara osäkra på hur vi ska förstå utkorelsen, nattvarden eller sidor av det kristna hoppet. Men finns förtroendet för Guds ord och trons bärande grunder med så kan vi med tillförsikt säga som Paulus: ”Det är så vi bör tänka, alla vi fullkomliga. Tänker ni fel i något avseende, skall Gud uppenbara också det för er. Dock, låt oss hålla fast vid det som vi har nått fram till” (Fil. 3:15 f.).

ENHET I MÅNGFALD

Vi hör som kristna ihop med varandra i en enhet som Anden har skapat och ska vara ivriga att bevara denna enhet. I den apostoliska trosbekännelsen bekänner vi oss till kyrkan som de heligas samfund; *sanctorum communio* står det i den latinska grundtexten. Först betyder detta att vi har ”gemenskap i de heliga tingen”, det vill säga i Guds heliga ord och sakrament. Sedan betyder det också att vi som lever av dessa nådens medel, vi hör ihop i en helig gemenskap som Guds Ande skapar genom dessa. Vi tillhör det mysterium som kallas Kristi kropp. Vi delar samma andliga liv och är redskap för detta liv, lemmar varandra till tjänst. Vi är helt beroende av Gud, men vi behöver också varandra. Paulus skriver: ”Ty liksom vi i *en* kropp har många lemmar och alla lemmarna inte har samma uppgift, så är vi, som är många, *en* kropp i Kristus, men var för sig är vi varandras lemmar” ... ”hos var och en uppenbarar sig Anden så att det blir till nytta” (Rom. 12:4 f., 1 Kor 12:7).

GUDS ANDE HELGAR VÅRA OLIKHETER. Han tar vår personlighet och medfödda begåvning i bruk. Detta finns med när han ger oss uppgifter och utrustar till tjänst i den kristna gemenskapen. Det är viktigt att vi tänker på Jesu ”omvända” sätt. Uppgifterna är inte meriter, utan nåd. Gud verkar i oss och genom oss till våra ”medlemmars”, våra kristna syskons gagn.

VI SKA LEVA MED KRISTI TJÄNARESINNE som mönster. Han såg till våra verkliga behov och inte till egen framgång eller vinning och handlade utifrån det. Apostelns uppmaning lyder: ”Ta därför emot varandra, så som Kristus har tagit emot er till Guds ära” (Rom. 15:7). ”Ha samma sinnelag och samma kärlek och genom att vara ett i själ och sinne. Var inte självupptagna och stolta. Var i stället ödmjuka och sätt andra högre än er själva. Se inte på ert eget bästa utan tänk på andras. Var så till sinnes som Kristus Jesus var” (Fil. 2:3-5).

LIKRIKTNING ÄR LIKSOM SPLITTRING NÅGOT

ONT. Likriktning är att med tvång försöka stöpa alla i samma form för att få kontroll genom att kuva. En diktatur kan inte få människor att blomma. Där gör man våld på skapelsen som är oändligt rik i sin mångfald. Skapelsen är ju präglad av Skaparen och har sitt mönster i honom – en enhet präglad av mångfald. Splittring är ett resultat av att man kämpar om makten och konkurrerar på människors vis. Jämförelse med andra, avund och strid är synder som vi gång på gång varnas för. Självvald isolering är en form av splittring. Man kan inte ha med andra att göra därför att man har sig själv och sin inriktning som den mall man bedömer andra utifrån. Eftersom de andra inte passar in i mallen blir gemenskapen allt smalare. Rikedomen som de andra skulle tillföra går förlorad och man kan själv inte berika dem. Alla förlorar på det, glädjen försvinner och sekten är dömd att förtvina i sin självgodhet. Så skulle det inte vara och så behöver det inte vara.

NYA TESTAMENTET GER EXEMPEL PÅ SÅDANT SOM LEDER TILL SPLITTRING. När mänsklig visdom får ersätta budskapet om korset då går Guds kraft förlorad (1 Kor. 1:10 ff.). När man istället för att ha sin glädje i Kristus samlar sig i partier kring människor. Att lägga något till Kristus och hans verk leder också till splittring (Apg. 15, Gal.). Kolosserbrevet varnar för att vänta hjälp av andra förmedlare än den ende tillräcklige Medlaren (Kol. 2:18-19).² ”En är medlare mellan Gud och människor, en människa, Kristus Jesus, som gav sitt liv till lösen för alla” (1 Tim. 2:5). Det finns sådana människor som inte vill böja sig för Guds ord och göra ”varje tanke till en lydig fånge hos Kristus” (2 Kor. 10:5). Men detta är något annat än den uppdelning i olika kyrkor som har sin grund i ofullkomlig insikt i Guds sanningar. Begränsad kunskap ska mötas med tålmod, kärlek och förbön, i ödmjukt medvetande om att vi alla med Paulus måste erkänna att ”nu ser vi

en gåtfull spegelbild ... nu förstår jag endast till en del” (1 Kor. 13:12). Den fullkomliga kunskapen tillhör det kommande livet.³

GUD ÄR I FÄRD MED ATT UPPRÄTTA EN NY SKAPELSE. Den skapas genom Kristus och kyrkan är början till denna. Tillsammans ska vi kristna redan nu öva oss i att uttrycka den rika mångfald och variation som kännetecknar det som Gud skapar och vi ska göra det i en uppriktigt strävan att bevara enheten.

KATOLICITET

Vi bekänner oss till en helig, allmänlig kyrka. Ordet allmänlig, i den Apostoliska trosbekännelsen, översätter det latinska *catholicam* som säger något väsentligt om kyrkan. Ordet täcker in den kristna kyrkans helhetsnatur och allomfattande väsen. Det betyder att kyrkan är *världsomfattande*. Gud ”vill att alla människor ska bli frälsta och komma till insikt om sanningen” (1 Tim. 2:4). Det betyder att kyrkan förvaltar *bela den frälsande sanningen*. I Kristus som uppfyller kyrkan finns ju ”vishetens och kunskapens alla skatter” (Kol. 2:3). Kyrkan förmedlar den *nåd som omsluter allt*, alla är vi lika förlorade och alla erbjuds vi förlåtelsen uteslutande av nåd, inget är hopplöst. Kyrkan äger också *alla slags gåvor*, i vilka Anden uppenbarar sig och Guds rike dom blir synlig. Gud bygger en kyrka av levande stenar. Sten fogas till sten. Varje sten är buren av andra stenar och varje sten bär i sin tur andra. Så bygger Gud sin kyrka tills den vid tidens slut står färdig i all sin härlighet. Bilden finns i Ef. 2:21, 1 Petr. 2:5. Tänk en stund på kyrkans rika persongalleri. Där finns för oss kända personer, mindre kända och okända, från kyrkans olika epoker. Alla är de med om att bära och bygga kyrkan. Ordet *catholicam* handlar alltså om kyrkans andliga rikedomar och vidsträckt uppgift.⁴

FRÅN BÖRJAN VAR KYRKAN EN SYNLIK ENHET. Den första stora kyrkosplittringen kom i

Man kan konstatera att flera av västvärldens kyrkor har stora svårigheter att hålla politiska, liberala och läro-nivellerande krafter stängna.

Grundläggande för ekumeniskt arbete är tanken att man inte kan slå sig till ro med att det ändå finns en osynlig gemenskap och enhet mellan alla kristna. Den kristna enheten måste också komma till synligt uttryck på olika sätt. Kristna måste hjälpa och stödja varandra.

dagen 1054. Vi fick en romersk-katolsk och en ortodox kyrka. På 1500-talet kom nästa stora splittring. Den ledde till en evangelisk kyrka som sedan delades i flera. Vi fick också självständiga nationalkyrkor i många länder. Under de två sista århundradena har en mängd olika kyrkor uppstått. På senare tid har kontakterna mellan kristna av olika bakgrund blivit allt fler. Det betyder att man inte så lätt kan avfärda andra, man möter varandra och kan tvingas lämna en del felaktiga bilder man gjort sig. Man kan få en bättre förståelse och inse att man berikar varandra. Var och en har sitt att bidra med till helheten och alla får i ödmjuk glädje ta emot. Det är helt enkelt både nödvändigt och gott att möta andra kristna. Bläddrar man i Svenska psalmboken eller i Lova Herren inser man snart att ett utbyte mellan olika andliga traditioner inte är något nytt och att den kristna kyrkan har en gemensam andlig erfarenhet och att det finns en rik källa att ösa.

VI TALAR IBLAND OM OLIKA KYRKLIGHETER INOM SVENSKA KYRKAN. Högkyrkligheten har fokus på kyrka, ämbete och liturgi och lyfter gärna fram kyrkofäderna. Gammalkyrkligheten har rötter i tidiga inomkyrkliga väckelserörelser med pietistisk tendens och betonar ämbetet och nådens ordning. Lågkyrkligheten med rötter framför allt i 1800-talsväckelsen är starkare orienterad kring Bibeln, lekmanaktivitet, personlig omvändelse och mission. Både gammal- och lågkyrklighet värderar det evangelisk-lutherska arvet högt.

EKUMENIK

Ekumenik är kyrkornas möte med varandra för att lära känna varandra, samtala om det gemensamma och sträva mot förståelse och enhet. 1900-talet brukar kallas ekumenikens århundrade. Två ekumeniska spår med olika utgångspunkter och betoningar "Life and Work" och "Faith and Order" flöt 1948 samman i Kyrkornas världsråd.⁵ Från att från början nästan ha varit en protestantisk ensak, blev de ortodoxa kyrkorna alltmer engagerade och så småningom kom även den romersk-katolska kyrkan med. Detta ekumeniska projekt har brottats med olika svårigheter. Kyrkoledare och teologer har mötts, överlagt och nått vissa framgångar men man har haft svårt att relatera dessa till dem som samlas till gudstjänst. Lärofrågor har ibland tonats ned och stora liberala folkkyrkor som den svenska, där för den kristna kyrkans lära och liv främmande krafter fått starkt inflytande, har inte minst på senare tid svikit ingångna avtal, gått sin egen väg och i en arrogant besserwisserattityd sett sig som föregångare. Man kan konstatera att flera av västvärldens kyrkor har stora svårigheter att hålla politiska, liberala och läronivellerande krafter stängna.

LAUSANNERÖRELSEN som bildades 1974 är ett annat och mera konservativt ekumeniskt försök, som framför allt samlat kyrkor med evangelikal rötter, med visionen: "För hela kyrkan att ta hela evangeliet till hela världen" ("The Whole Church taking the Whole Gospel

to the Whole World”). Det tillkom på initiativ av evangelisten Billy Graham. Namnkunniga kristna ledare som John Stott och Francis Schaeffer medverkade. Evangeliska kristna från många länder deltog. Lausannedeklarationens 15 punkter formulerar tron på Kristus som världens ende Frälsare, Bibeln som Guds sanna ord och kallelsten att ge evangeliet vidare.⁶ Svenska Evangeliska Alliansen ger i sitt Attityddokument ett fint uttryck för sin hållning.⁷ Man formulerar först sin grundinställning till olika kristna kyrkor och sedan hur man utifrån den vill verka.

DE LÄROMÄSSIGA SKILLNADERNA mellan den romersk-katolska kyrkan och de ortodoxa kyrkorna är inte så stora. Det är framför allt synen på vilken plats påven i Rom har. Rom ser de ortodoxa som riktiga kyrkor, fast ofullständiga, eftersom de inte står i gemenskap med påven, medan de definierar protestantiska kyrkor som kyrkliga gemenskaper med element av helgelse och sanning. Protestantiska kyrkor menar att den romersk-katolska kyrkan inte på ett tydligt sätt ger Bibeln företräde framför den kyrkliga traditionen och att de är oklara i frälsningsläran.

GRUNDLÄGGANDE FÖR EKUMENISKT ARBETE är tanken att man inte kan slå sig till ro med att det ändå finns en osynlig gemenskap och enhet mellan alla kristna. Den kristna enheten måste också komma till synligt uttryck på olika sätt. Kristna måste hjälpa och stödja varandra. I politiska och etiska frågor behöver vi arbeta tillsammans för att kristna värderingar ska vara med och präglade vårt samhälle. Vår Herre har gett oss alla ansvaret att gå ut med evangeliet till vår omvärld. Då kan vi inte konkurrera med varandra, än mindre motarbeta varandra. Uppdraget att bära ut fridens evangelium ställer krav på budbärarna.

EKUMENISK DIALOG MELLAN KYRKOR ÄR INTE EN FÖRHANDLING utan innebär att tillsammans fördjupa sig i den gudomliga uppenbarelsen för att tillägna sig den allt bättre. Om dialo-

gen ska bli meningsfull måste man ta läroskillnader på allvar. De problem man samtalar om måste noga definieras, det som skiljer måste bli tydligt och man måste försöka förstå varför det har blivit så. Den omgivande kulturen och de historiska erfarenheterna har givetvis haft betydelse för en kyrkas identitet. Någon har träffande sagt att kristen tro och kristet liv tar färg, smak och doft ur jorden på varje plats där den gror och växer. Det hör samman med trons inkarnatoriska väsen. När man på nytt försöker att formulera vad man tror på kan det visa sig att man står varandra närmre än man tänkt. Och framför allt kan det i samtalen bli tydligt att man har det viktigaste gemensamt.⁸

EN TÄNKVÄRD MODELL FÖR EKUMENIK ger prästen Christian Braw när han 2006 i en artikel i *Kyrkans tidning* delar med sig av erfarenheter från ekumenik på församlingsplanet.⁹ Han fastslår först att vi inte får nöja oss med att leva splittrade. Det är mot Jesu tydliga vilja. Sedan beskriver han de svårigheter som finns. Pingströrelsen förnekar att barndopet är ett kristet dop och vill döpa om de barndöpta. För folkkyrkorna är ett omdop att förneka Guds nåd. Frikyrkorna ser på sina troendeförsamlingar som nytestamentliga församlingar och folkkyrkorna ser dem som föreningskristendom.

Hur ska man i det läget få igång goda och öppnande samtal? Jo, svarar han, vi *samlas* kring trosbekännelsen som en sammanfattning av Bibeln. Vi möter varandra som bekännare av att "Jesus är Herren". Sedan har vi en *förväntan* på att de andra har något att dela med sig av. Vi bortser från deras misstag och brister och längtar efter att få del av vad Gud gett just dem. Vi är *taktfulla* och avstår från att beröra det som är smärtsamt för de andra. Blicken på Jesus gör att vi kan leva med varandras brister utan att tappa balansen. Nästa viktiga drag är *generositet*. Den betyder att vi vill varandra väl, ställer upp, stöttar och ger varandra utrymme.

Vi accepterar tills vidare våra olikheter utan att låta dem leda till konflikt. I tillit till att Gud ska skapa öppningar och leda oss fram till lösningar när vi lever tillsammans i bön och bekännelse, och i medvetande om att enhetens väg är lång praktiserar vi *tålmod*. En viktig förutsättning är *ärlighet*. Det handlar inte om att värva andra. Den primära kallelsen för var och en måste, utom i undantagsfall, vara att i just sin kyrka vara ett redskap för Andens verk, den stora enheten kring Kristus. Alltså: samling kring det centrala och gemensamma, förväntan, taktfullhet, generositet, *tålmod* och *ärlighet*. Är inte detta en tänkvärd modell för ekumenik?

I MÖTET MED KRISTNA SYSKON FRÅN ANDRA KYRKOR är det viktigt att känna sin egen identitet och vara tacksam för vad Guds Ande gett i just det kristna sammanhang där man kommit till tro. Det är givetvis också på sin plats att se med en sund kritisk blick på de svagheter som finns. Det är även viktigt att vara ödmjuk i sin bedömning av andra uppriktiga kristna som har förtroende för Bibeln som Guds ord, behöver den frälsning Jesus kommit med, som blir vår genom tron, och som erkänner den nya födelse genom Anden som ger livet ny inriktning och nya prioriteringar.

LÅT OSS VARA VARSAMMA OM VARJE KYRKAS UNIKA SKATTER och rädda om den enhet som finns. Vi kan genom brist på ödmjukhet orsaka splittring, men vi förmår inte skapa enhet. Enhet är inte människors verk utan Guds gåva.

Andens enhet innebär inte att vi är överens på alla punkter. Vi måste lära oss skilja på huvudsak och bisak. Så länge vi lever i denna värld och inte har den fullkomliga kunskapen utan ser endels kommer det att finnas skillnader i läran. Vi har inte råd att låta köttslighet, partisinne och fördomar mot det som inte stämmer med den egna kristendomstypen förstöra enheten mellan oss utan behöver räkna varandra handen och stå så enade som möjligt. Det är faktiskt vår kristna plikt att "vara ivriga att bevara Andens enhet genom fridens band". Ett ord från kärlekens apostel ska få avsluta:

"Var och en som tror att Jesus är Kristus, han är född av Gud, och var och en som älskar Gud som har fött, älskar också den som är född av honom. När vi älskar Gud och håller hans bud, då vet vi att vi älskar Guds barn. Detta är kärleken till Gud: att vi håller hans bud. Och hans bud är inte tunga. Ty allt som är fött av Gud besegrar världen, och detta är den seger som har besegrat världen: vår tro. Vem kan besegra världen utom den som tror att Jesus är Guds Son?" (1 Joh. 5:1-5)

Lars-Åke Nilsson

Lärare på Strandhems Bibel- och lärljungkola, Åsljunga

1. *Unio mystica*, den hemlighetsfulla föreningen, enheten med det gudomliga som är en följd av tron.

2. Paulus bemöter här en villolära som bland annat innebär att änglamakter är nödvändiga för kontrakten med Gud.

Jesus skulle alltså inte vara tillräcklig som medlare. Därför visar aposteln i detta brev hur stor, nödvändig och tillräcklig Jesus är. I honom finns allt vi behöver som kristna Kol. 2:3, 9 f., 19. Dessa tendenser till en New Age-liknande andlighet – gnosticisismen – bryter senare fram med stor kraft och utgör på 150-talet ett stort hot mot kyrkan.

3. *Illustrerat Bibelllexikon*, art Enhet

4. Bo Giertz, *Kristi kyrka*, s. 87 ff.

5. "Life and Work" samlade till gemensamt arbete kring praktiska frågor av socialtisk, ekonomisk och industriell art och för att verka för försoning och samförstånd mellan folk och kyrkor. "Faith and Order" arbetade med dogmatiska frågor.

6. Stefan Gustavsson, "Vad är Lausanne?", *Till Liv nr 11-2010*

7. Svenska Evangeliska Alliansens Attityddokument kan man hitta på www.sea.nu.

8. En intressant inblick i hur ekumenisk dialog kan gå till ger Sven-Erik Brodd i artikeln "För att världen ska tro", *aKF:s årsbok 2007*, s. 121-125.

9. Christian Braw, "Lokalekumenik kan läka en splittrad kyrka", *Kyrkans tidning* 13-26 juli 2006.